

Vård- och omsorgsnämndens

Vårbokslut 2019

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

Vård- och omsorgsnämndens uppdrag är att erbjuda äldre personer möjligheten att åldras i trygghet med bibehållet oberoende. Vidare är uppdraget att erbjuda individer med funktionsvariation adekvata insatser för att leva ett självständigt och fullgott liv. De enskilda ska bemötas med respekt och förutsättningar skall ges att leva ett aktivt liv med inflytande i samhället och i sin vardag. Alla insatser skall ske med god kvalitet och med aktning för den enskildes integritet.

Nämnden ansvarar för att utforma och vidareutveckla insatser med hänsyn till de behov som finns samt att öka förutsättningarna till ett så självständigt liv som möjligt. Nämnden fullgör kommunens uppgifter för sina målgrupper enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och vad som i övrigt i lag eller annan författning sägs. Vård- och omsorgsnämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lagarna om färdtjänst och riksfärdtjänst, bostadsanpassningsbidrag, medicintekniska hjälpmedel och vårdarhjälpmedel.

Per april 2019 finns fem aktiva utförare av hemtjänst, varav kommunen är en och boenden med platser och inriktning enligt nedan tabell.

	Antal avdelningar	Platser 2019-04	Varav extern regi	<i>Platser 2018-04</i>
Gruppboende demens	23	189	63	181
Gruppboende fys.	7	98	32	98
Serviceboenden	7	106	-	106
Korttids inkl. flexibel	4	36	-	36
Boenden LSS	15	132	-	124
Korttids LSS	3	11	-	11
Trygghetsboenden med anvisningsrätt		70	4	70
		Personer 2019-04	Varav extern regi	<i>Personer 2018-04</i>
Personer med hemtjänst i ordinärt boende		742	192	709
Personer med hälso- och sjukvård i ord.		370	68	356
Personer med personlig assistans		100	58	105
Personer med personlig assistans kommun		23	18	22
Personer med daglig verksamhet LSS		202		197

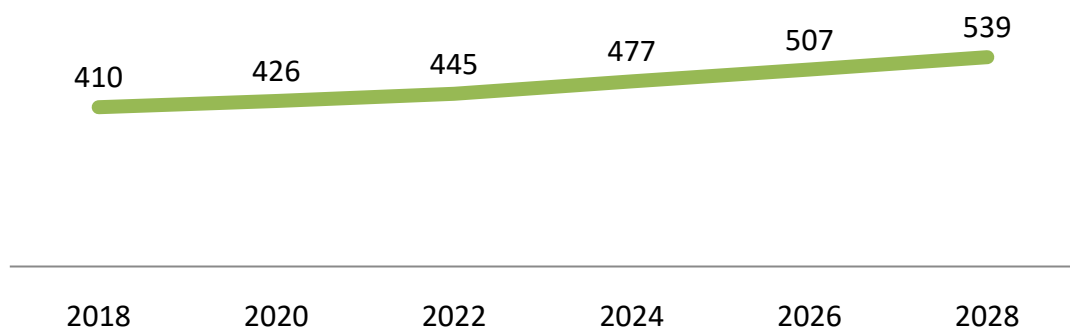
Befolkningsprognos

I Alingsås är 5,7 procent av invånarna över 80 år (riket 5,1 procent). Enligt befolkningsprognos kommer invånarna över 80 år öka med knappt två procent under 2019 i Alingsås kommun.

	Befolkning 2018	Prognos 2019	Förändring
Invånare 65-79 år	6 732	6 801	1,0%
Invånare 80-89 år	1 896	1 933	2,0%
Invånare >90 år	452	460	1,8%

Utifrån den andel i olika åldrar som bor på särskilt boende i nuläget kommer behovet av särskilt boende i Alingsås öka med cirka 14 platser per år i genomsnitt under den kommande 10-årsperioden. Förändringen är relativt måttfull fram till 2022 för att därefter öka utifrån att allt fler invånare passerar 80 års ålder.

Behov av platser på särskilt boende

Vidare pågår planering för att inom befintlig fastighet inrymma ett gruppboende LSS och planering för nybyggnation av ytterligare ett gruppboende LSS.

Åtaganden och nyckeltal

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 4

I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning

Indikator: Nettokostnader skall inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag

Vård- och omsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att arbeta för att verksamheten ska bli ekonomiskt effektivare genom att nettokostnadsökning ska understiga pris-/löne- och volymförändring.

	LSS			Äldreomsorg		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Nettokostnadsavvikelse	-1,0%	-0,6%	ej publ	3,8%	2,1%	ej publ

Nyckeltal: Nettokostnadsavvikelse LSS och Äldreomsorg

Den senast presenterade nettokostnadsavvikelse avser 2017 och påvisar att äldreomsorgen i Alingsås kostar cirka 2,1 % mer än rikets genomsnitt. För funktionsstöd är motsvarande siffra att verksamheten kostar 0,6 % mindre än rikets genomsnitt.

För verksamhetsår 2018 (nettokostnadsavvikelse presenteras i augusti 2019) kan avvikelsen för nämnden öka något utifrån att hemtjänsten ökade mer än vad ökningen av antalet äldre motsvarar. För verksamhetsår 2019 kommer sannolikt nettokostnadsavvikelsen åter minska utifrån att nettokostnadsökningen är lägre än pris-/löne- och volymökningar utifrån beslutad handlingsplan (se avsnitt ekonomi sid 20).

Nyckeltal: Budgetavvikelse (prognos per vårbokslut - 15 mnkr)

Nämnden uppnår inte budgetbalans för verksamhetsår 2019, se ekonomi sid 22. Dock fortgår nämndens arbete att minska kostnaderna utifrån beslutad handlingsplan och nämnden arbetar för att under planperioden anpassa verksamheten till beslutad budget.

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(1) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar.

(2) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom t.ex. artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen.

Nyckeltal: Antal projekt kring utveckling av välfärdsteknik utifrån framtagna plan påbörjade och genomförda

Nämnden har påbörjat att utreda digitaliseringsmöjligheterna inom äldreomsorgen och strävar mot en mer modern och digitaliserad omsorg.

Utfall 2019: 1

- **Implementera digital plattform**

För att bidra till den digitala utvecklingen fortgår implementering av ny digital plattform som stödjer olika digitala tjänster i hemmet till exempel digital fjärrtillsyn (tillsyn via kamera) och trygghetslarm. Via den digitala plattformen kommer det under 2019 implementeras ett detaljplaneringssystem som pilot inom hemtjänsten.

Nyckeltal: Antal digitaliseringsprojekt påbörjade och genomförda

Utfall januari-april 2019: 8

- Pågående implementering av digital fjärrtillsyn
- Genomfört implementering av Magna Cura webb
- Pågående överflytt av Magna Cura LSS till det förvaltningsgemensamma Magna Cura
- Preventivt arbete på grund av ny lag om nationell läkemedelslista
- Pågående implementering av avancerad bokning i Time Care
- Genomfört utredning av kommungemensam E-learningplattform
- Pågående införande av trådlöst nät på särskilt boende för äldre
- Säker inloggning för timanställda, pågående implementering i liten skala

Nämnden ser långsiktiga utmaningar för att möta volymökningar samtidigt som det blivit svårare att rekrytera vårdnära personal. Nämnden behöver utreda och implementera tekniska lösningar i alla verksamheter och har påbörjat ett flertal projekt som syftar till att minska administrativ kringtid.

Nyckeltal: Antal trygghetskameror i drift

Utfall januari-april 2019: 5

Utöver de fem kameror som just nu är i drift kommer ytterligare kameror att installeras i början av sommaren. Utifrån en kartläggning av vilka tillsyner nattetid som skulle kunna ersättas med en kamera beräknas behovet till cirka 40 kameror.

(3) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen/nämndens verksamheter samt följa upp utfallet årligen.

Nyckeltal: Antal tjänster som är anställda med extern finansiering

Utfall januari-april 2019: 16 personer

Vård- och omsorgsförvaltningen fortsätter samverka med Arbetsförmedlingen och AME rörande arbetsmarknadspolitiska åtgärder i förvaltningens verksamhet.

(4) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader.

Nyckeltal: Antal ansökningar om bidrag och summan ansökta bidrag

Utfall 2019: Ansökan om 1 839 648: - för höjd habiliteringsersättning har skickats.

Vidare kommer enligt riksdagsbeslut 500 mnkr (cirka 2,0 mnkr för Alingsås) att kunna erhållas i statliga bidrag till äldreomsorg 2019. Därtill höjs anslaget för assistansersättning till 500 miljoner för 2019. Avser att hjälp med andning och sondmatning ska ses som grundläggande behov. Förslag är på remiss under våren och planeras träda ikraft 1/7 2019. Nämnden förarbetar under våren ärenden som bedöms relevanta för ansökan. Vård- och omsorgsförvaltningen åtar sig att fortsatt omvärldsbevaka externt sökbara medel.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 5

I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet

Indikator: Nöjd-medarbetar-index ska höjas
Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

Vård- och omsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att verka för att verksamheten utvecklas som en attraktiv arbetsgivare.

(B) Vård- och omsorgsnämnden fortsätter att sträva mot en god arbetsmiljö.

Nyckeltal	2018	2019
Nöjdmedarbetarindex	3,9	Kommer i höst
Andel total sjukfrånvaro (jan-mars)	10,0%	9,1%
Andel korttidssjukfrånvaro (jan-mars)	4,3%	4,4%
Andel tid som utförs av timanställda (jan-april)	17,4%	15,9%
Genomsnittlig sysselsättningsgrad (april)	88,9%	89,3%

Kommentarer till nyckeltalen kopplade till mål 5 åtagande A-B, se personalavsnitt sidan 26.

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(5) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att renodla undersköterskeuppdraget genom att finna möjligheter för andra yrkeskategorier att bistå verksamheten.

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda införandet av serviceassistent

Utfall januari-april 2019: Uppföljning av att utreda införandet av serviceassistent ska påbörjas under kommande kvartal och kommer att redovisas under hösten.

(6) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens samlade integrationsarbete.

Nyckeltal: Uppföljning av framtaget dokument som formulerar förvaltningens insatser ur ett integrationsperspektiv.

Utfall januari-april 2019: Ett arbete med kartläggning har påbörjats inför dokumentation av de integrationsinsatser som pågår inom förvaltningen.

Nyckeltal: Antal elever med språkstöd som utfört APL i vård- och omsorgsnämndens verksamhet

Utfall januari-april 2019: Campus Alingsås vuxenutb: 17 elever Alströmer: 5 elever

Fortsatt samverkan med skolorna Alströmer och Campus Alingsås vuxenutbildningen i syfte att erbjuda APL-platser till de elever som studerar med bland annat språkstöd i svenska med inriktning mot vård- och omsorg.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 6

I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande

Indikatorer: Medborgarnas/brukarnas bedömning av inflytande i kommunen ska öka, Antalet kommunala tjänster med valfrihetsmöjligheter ska bli fler.
Antalet verksamheter som omfattas av valfrihetssystemet ska bli fler

Vård- och omsorgsnämndens uppdrag, nyckeltal och utfall:

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(7) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att fortsatt utveckla valfrihetsmodeller inom ramen för Lagen om valfrihetssystemet.

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda underlag för beslut; LOV-isering av daglig verksamhet inom Funktionsstödsverksamheten

Utfall 2019: Utredning har genomförts under 2018 och eventuellt införande av LOV kommer att beslutas av nämnd under 2019.

(8) Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog.

Nyckeltal: Antal dialogmöten inom verksamheten för stärkt och utvecklad demokrati påbörjade och genomförda

Utfall 2018: 29 (Avser samtliga 29 chefer som genomfört brukardialog).

Vård- och omsorgsnämnden har gjort en konkretisering av vad en brukardialog innebär;

"En brukardialog innebär att genom olika former av samtal med brukarna generera högre jämlikhet, inflytande och effektivitet inom vård- och omsorgsförvaltningens skilda verksamhetsdelar."

Samtliga avdelningar har påbörjat uppdraget och ett antal aktiviteter är i gång genom olika former av brukardialoger. Inom boendeavdelningen har dialog med brukarna hållits utifrån bland annat ämnena mat och måltiden, önskemål om aktiviteter på träffpunkterna har hållits dialog kring, förtroenderåd mellan avdelning, brukare och politiker har genomförts. Inom förebyggandeenheten har dialog med nyinflyttade i 65+boende hållits och på flera boenden har man husmöten där frågor som berör boendet diskuteras. Inom kvarboendeavdelningen fortsätter arbetet med miniträffpunkter i samverkan med förebyggandeenheten.

Anhörigvårdare har aktivt deltagit och påverkat utbudet av förebyggandeenhetens program vad det gäller föreläsare och cirklar för närstående under terminen. Som ett komplement till de nystartade miniträffpunkterna ska man med hjälp av samverkan mellan Kvarboendeavdelningen, Förebyggandeenheten och frivilligorganisationer verka för att fysiskt nå ut till de brukare som inte tar sig ut. Syftet är att bryta ensamheten. Deltagare på Seniordata har besvarat en enkät om vilket övrigt stöd de önskat av enheten, vilket resulterade i att aktivitetsutbudet omskapades och anpassades. Inom avdelningen för funktionsstöd genomförs kontinuerligt brukarråd där ett av fokusområdena har varit rädslor, avdelningen har också utvecklat kommunikationen vid dialog genom bland annat bildstöd samt strategier både individuellt och på gruppnivå.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 7

I Alingsås utvecklas vården och omsorgen för individens behov

Indikatorer: Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst bör bibehållas men till en lägre kostnad per hemtjänsttagare, Andelen brukare som är nöjda med sitt äldreboende bör bibehållas men till en lägre kostnad per brukare

Vård- och omsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att genom systematiskt förbättringsarbete fortsatt utveckla kvaliteten i vården och omsorgen.

(B) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att utveckla ett personcentrerat förhållningssätt.

Nyckeltal: Antal fallolyckor äldreomsorg

Fallolyckor	Utfall
Jan - april 2018	806
Jan - april 2019	786

Nyckeltal: Nöjdhet med att komma utomhus utifrån Socialstyr. brukarundersökning

Brukarnöjdhet utevistelse särskilt boende	Utfall Alingsås	Medel riket
2016	52 %	58 %
2017	59 %	58 %
2018	60 %	57 %

Nyckeltal: Nöjdhet med aktiviteter utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Brukarnöjdhet aktiviteter särskilt boende	Utfall Alingsås	Medel riket
2016	66 %	63 %
2017	66 %	64 %
2018	65 %	64 %

Nyckeltal: Sammantagen nöjdhet utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Sammantagen nöjdhet särskilt boende / hemtjänst	Utfall Alingsås	Medel riket
2016	89 %	86,0 %
2017	90 %	85,5 %
2018	90 %	84,5 %

Nyckeltal: Andel trygga utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Sammantagen trygghet särskilt boende/hemtjänst	Utfall Alingsås	Medel riket
2016	91 %	86 %
2017	88 %	87 %
2018	91 %	89 %

Nyckeltal: Antal engagerade frivilliga i verksamheten

Engagerade frivilliga i verksamheten	Utfall Alingsås
2017	99
2018	100
Jan-april 2019	106

**Socialstyrelsens brukarundersökning genomförs under våren 2019 och resultat för verksamhetsår 2019 presenteras först i oktober 2019.*

Nyckeltal: Antal projekt för att stimulera och utveckla frivilliginsatser på boende och inom kvarboende påbörjade och genomförda.

Utfall januari- april 2019: 17

För att stimulera och utveckla frivilliginsatser på boenden och inom kvarboende finns t.ex. hörcafé, samverkan med Röda korset, hushållningssällskapet, Bräcke diakoni med mera.

2019 har aktivitetsutbudet förändrats efter önskemål från målgruppen. Nya aktiviteter 2019 är lunchverksamhet, fler fysiska aktiviteter, yoga och nya former av sociala aktiviteter som berättarkafé, samtalssalong och skivor till kaffet. Fixartjänst fortsätter med teknikcaféer och syn- och hörselinstruktören fortsätter med syn- & hörcaféer på träffpunkterna. Alla synsvaga som besökt syncaféet 2018 har själva varit med och skapat innehållet i träffarna för 2019. Referensgrupper med Seniorer på träffpunkterna har deltagit i utformningen av aktiviteter.

Förebyggandeenheten har utvecklat den uppsökande verksamheten. Tidigare har förvaltningen skickat skriftlig information till alla personer i Alingsås som fyllt 80 år och erbjudit hembesök. Detta förfarande har inte bedömts vara tillräckligt framgångsrikt, varför Förebyggandeenheten har utvecklat ett nytt arbetssätt. I dag skickas en skriftlig blankett ut till samtliga personer som fyllt 80 år. Blanketten erbjuder sex alternativ, däribland hembesök, att få skriftlig information hemskickad och att bli kontaktad med samma information nästkommande år istället. Utöver dessa alternativ bjuder enheten också in till ett gemensamt informationstillfälle (halvdag), dit också anhöriga är välkomna. Arbetssättet har visat sig vara framgångsrikt och fortsätter 2019.

För att öka tryggheten samt främja social gemenskap hos de som bor på trygghetsboende har Förebyggandeenheten upprättat en ny rutin och arbetsätt. Denna rutin innebär bland annat rutin för kontakt vid inflyttning, informationsspridning, ledsagning till aktiviteter samt erbjudanden om hembesök av fixartjänst för att förebygga fall i bostaden.

Förbättringsåtgärderna kopplade till nämndens åtagande och uppdrag att ytterligare utveckla ett systematiskt arbete kring ett personcentrerat arbetssätt, är fortsatt högt prioriterat i förvaltningen. Följande satsningar pågår för att bidra till fortsatt ökning av brukarnöjdheten i verksamheten:

Socialstyrelsens brukarundersökning						
	Hemtjänst			Äldreboende		
	2017	2018	2018 riket	2017	2018	2018 riket
Bemötande	99 %	98 %	97 %	94 %	96 %	93 %
Trygghet	90 %	89 %	85 %	88 %	93 %	88 %
Sammantagen nöjdhet	94 %	94 %	88 %	86 %	86 %	81 %

SKL:s brukarundersökning						
Verksamhet:	Svars-frekvens:	Självbestämmande: <i>"Får den hjälp du vill ha: på din dagliga verksamhet, hemma, av boendepersonalen, av dina assistenter?"</i>		Svars-frekvens:	Trygghet: <i>"Känner du dig trygg med: personalen på din dagliga verksamhet, personalen hemma, boendepersonalen, dina assistenter?"</i>	
	2017	2017	2018	2018	2017	2018
Daglig verksamhet LSS	84%	Ja: 80%	Ja: 87%	74%	Ja: 81%	Ja: 84%
Gruppboend LSS	96%	Ja: 73%	Ja: 85%	89%	Ja: 65%	Ja: 65%
Servicebostad LSS	90%	Ja: 72%	Ja: 76%	87%	Ja: 67%	Ja: 71%
Personlig assistans	53%	Ja: 79%	Ja: 86%	32,5%	Ja: 94%	Ja: 92%

Utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning arbetar avdelningarna med att planera och genomföra systematisk verksamhetsutveckling med värdegrundsfokus. Nämndens strävan med att utveckla det förebyggande och trygghetsskapande arbetet sker bland annat via Förebyggandeenhetens aktiviteter och insatser. Målet med enheten är att skapa goda samverkansvinster inom det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, med gemensamma mål för verksamheten.

Inom avdelningen för funktionsstöd genomfördes under 2018 SKL:s brukarundersökning som berör frågeområdena självbestämmande, bemötande, trygghet och trivsel. Resultatet visar på hög grad av nöjdhet. Jämför man Alingsås nationellt ligger kommunen i det högre spannet av nöjda brukare inom LSS verksamhetsdelar. Via brukarråd är brukarna delaktiga och påverkar genom olika förbättringsförslag.

- Ett aktivt arbete pågår inom såväl boende som kvarboende med att höja kontinuiteten genom att bland annat erbjuda brukare en kontaktperson.
- På ett av nämndens särskilda boende för äldre har kontakt etablerats med en person som har en vårdhund.
- Inom kvarboendeavdelningen har man prövat konceptet *En väg in* där samordnaren tar den första kontakten och styr upp starten av ett nytt hemtjänstställe. Hemtjänsten arbetar även med brukarfester som ett led i att öka brukarnöjdheten men även för att minska den upplevda ensamheten. Hemtjänsten i Bjärke kommer att påbörja ett projekt under 2019, där brukare får handla via nätet tillsammans med personal. Målet är att brukaren skall känna sig mer delaktig vid inköp, samt att göra en tidsbesparing av

personaltid.

- Boendeavdelningen har valt att ta fram ett gemensamt mål för hela avdelningen; *En meningsfull vardag för dig*, i syfte att höja kvalitén. Boendeavdelningen har också tagit beslut om att alla enheter ska erbjuda minst 14 aktiviteter i veckan, dessa aktiviteter ska bygga på målet *En meningsfull vardag för dig*.
- Hälso- och sjukvårdsavdelningen har inom närsjukvårdssamverkan kartlagt patienter som blivit inskickade till sjukhuset. Mätningen visade att samtliga patienter var relevanta för att skickas till sjukhus.
- Inom AFF har en internutbildning i pedagogiskt förhållningssätt startats upp för samtlig personal i syfte att kompetenshöja och säkra kvaliteten för brukarna. Kontinuerliga brukarråd finns på enheter där det är möjligt. Genomgång av resultat med brukare har genomförts och personal arbetar utifrån resultatet ifrån 2018 års brukarundersökning.
- Myndighetsavdelningen har tydliggjort vårdplaneringsarbetet samt infört biståndshandläggartjänst med koordinatorsuppdrag för korttidsboende. Införandet av en koordinator har lett till högre flöde, bättre arbetsmiljö och bättre samverkan. Avdelningen har även inlett ett arbete enligt IBIC, Individens behov i centrum. IBIC syftar till en högre rättsäkerhet i bedömning samt att tydliggöra brukarens stödbehov. Modul för IBIC är inköpt och planering av implementering har påbörjats. Utbildning i IBIC har genomförts för samtliga biståndshandläggare. Två socialsekreterare har utbildats till processledare och kommer vidare att utbilda sina kollegor på myndighetsavdelningen. En effektivisering gällande färdtjänst är genomförd. Väntetiden har minskat avsevärt.

Läkemedelsgenomgångar genomförs regelbundet och antal olämpliga läkemedel mäts i kvalitetsregistret BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demens). Vidare används det nationella kvalitetsregistret Senior alert som är ett verktyg för att stödja vårdprevention, prevention för äldre personer som riskerar att falla, få trycksår, minska i vikt, utveckla ohälsa i munnen och/eller har problem med blåsdysfunktion. Resultat från kvalitetsregistren visar att nämnden lyckats väl med att öka läkemedelsgenomgångar för personer med demenssjukdom och antalet olämpliga läkemedel har minskat. Sammanfattningsvis har det fallförebyggande arbetet visat positiva resultat. Ytterligare arbete för att preventivt minska antalet fall- och läkemedelsavvikelser är:

- Träffpunktsverksamheten erbjuder gruppgymnastik, promenadgrupper, styrketräning, balansträning, yoga och qigong för att öka styrka och koordination.
- Vidgad digital signering vilken kan bidra till ökad tydlighet gällande läkemedelshantering.
- Fixartjänstens och Syn- och hörselinstruktörens service.
- Att funktionen mobil hemsjukvårdsläkare nu finns på samtliga vårdcentraler är också en del i det preventiva arbetet för att minska avvikelser i verksamheten. Detta skapar ett stöd för legitimerad personal.

Genom IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) kring en vårdkedja för personer med

demenssjukdom med Stiftelsen Bräcke diakoni, arbetar nämnden med att skapa en vårdkedja för äldre personer med inriktning mot demenssjukdom. Detta samarbete är yttermera ett sätt att arbeta utvecklande kring förebyggande insatser mot målgruppen.

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda arbetet kring närvårdssamverkan SAMLA, implementera ny lagstiftning; Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Utfall januari-april 2019: Samverkan fortgår inom ramen för SAMLA kring utskrivningsprocesser och nära vård som infördes september 2018.

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(9) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att vidta åtgärder för ett nytt äldreboende i Stadsskogen med utvecklad välfärdsteknik och i privat regi.

Nyckeltal: Uppföljning av samverkan mellan parter för att vidta åtgärder för ett nytt äldreboende i Stadsskogen med utvecklad välfärdsteknik och i privat regi.

Utfall januari-april 2019: Vård- och omsorgsförvaltningen planerar för samverkan med bland andra Kommunledningskontoret, samhällsbyggnadsförvaltningen och bolag, för att planera för ett nytt äldreboende i Stadsskogen med utvecklad välfärdsteknik och i privat regi.

(10) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att påbörja ett strategiskt omställningsarbete i syfte att klara framtidens krav på verksamheten.

Nyckeltal: Uppföljning av det strategiska arbetet för att möta framtidens krav på verksamhet.

Utfall januari-april 2019: Vård- och omsorgsförvaltningen åtar sig att fortsätta arbetet som pågår genom bland annat; it-arbete/stödet, IBIC, ramprogram, förtätning och utbyggnation äldreboenden och boenden inom LSS, kompetensförsörjningsstrategier, vidare verka för det redan påbörjade strategiska omställningsarbetet för att möta framtidens krav på verksamhet och ekonomiska förutsättningar.

(11) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att utreda förutsättningarna för att äldre som fortfarande bor hemma ska kunna äta lunch på äldreboenden i kommunen.

Nyckeltal: Uppföljning av utredning och fortsatt arbete utifrån beslut enligt motion om att motverka ofrivillig ensamhet genom att erbjuda lunch på äldreboenden, §98 2018.295 VÄN

Utfall januari-april 2019: Med utgångspunkt i tidigare beredning och beslut i nämnden 2018-11-19 §98 utifrån motion om att motverka ensamhet genom att erbjuda lunch på äldreboende, ser nämnden inga möjligheter till vidare utredning i frågan med anledning av den handlingsplan på besparingar som råder. Däremot ställer sig nämnden fortsatt positiva

till motionen förutsatt att erforderliga resurser tillförs. I dag erbjuder förvaltningens Förebyggande-enhet, genom träffpunkternas aktivitetsutbud, kontinuerligt 2-3 gånger i veckan möjlighet för äldre som fortfarande bor hemma att äta måltider i gemenskap med andra (för ett självkostnadspris), som ett led i att motverka ofrivillig ensamhet.

Sammantaget gör vård- och omsorgsnämnden bedömningen att ett flertal satsningar har genomförts som har både indirekt och direkt bäring på utvecklingen av styrindikatorerna *Nöjd-kund-index inom hemtjänsten och inom äldreboenden ska öka*, men till en lägre kostnad per hemtjänsttagare och brukare.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 12

I Alingsås minskar vi vår miljöpåverkan genom energieffektiv omställning

Indikator: Andelen ekologisk mat i kommunal verksamhet ska öka

Vård- och omsorgsnämndens åtagande, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtagande

(A) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att öka andelen ekologisk mat inom äldreomsorgen.

Nyckeltal: Uppföljning av kostavtalet tillsammans med kostenheten genomförd

Utfall: Uppföljning sker kontinuerligt under 2019.

Nyckeltal: Nöjdhet med måltidssituation utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Nöjdhet med måltidssituation särskilt boende	Utfall Alingsås	Medel riket
2016	71 %	70 %
2017	74 %	72 %
2018	71 %	71 %

Kontinuerliga uppföljningar görs för att följa verksamheternas upplevelser av kostavtalet. Kostavtalet innebär bland annat att 75 % av maten ska vara lagad från grunden och 12 % av den serverade maten ska vara ekologisk. Partnering har startats upp mellan förvaltningen och ISS på ledningsnivå, i syfte att uppnå en högre kvalitet och i en förlängning mer ekologisk mat i verksamheten. Fortlöpande arbete kring uppföljning av kostavtalet samt vidare arbete med partnering mellan kök och verksamhet pågår. Uppstartsmöte har genomförts under hösten.

Åtagande utifrån VÄN:s samtliga mål; (Mål 4), (Mål 5), (Mål 6), (Mål 7) och (Mål 12)

Indikator: Samtliga indikatorer kopplade till mål 4, 5, 6, 7 och 12

Nämndens åtagande

(12) Vård- och omsorgsnämnden åtar sig att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja.

Nyckeltal: Se samtliga ovan nämnda nyckeltal

Utfall januari-april 2019: Se samtliga ovan nämnda utfall med tillhörande klassificering.

Vård- och omsorgsnämnden bedömer utifrån en helhetsbedömning av samtliga åtaganden och uppdrag att nämnden uppfyller flerårsstrategins utpekade vilja.

Nämnden arbetar vidare med metodåret med målvärden för sänkt sjukfrånvaro, minskade timanställningar, nöjda medarbetare och brukarnöjdhet m.m. vilket är nedbrutet och uppföljningsbart per arbetsgrupp.

Nyckeltal

Mål/åtagande/ uppdrag	Nyckeltal
Mål 4/åtagande A	Nettokostnadsavvikelse LSS och Äldreomsorg Budgetavvikelse LSS och Äldreomsorg
Mål 4/ uppdrag 1-2	Antal digitaliseringsprojekt påbörjade och genomförda
Mål 4/ uppdrag 1-2	Antal trygghetskameror i drift
Mål4/uppdrag 3	Antal tjänster som är anställda med extern finansiering
Mål4/uppdrag 4	Antal ansökningar om bidrag och summan ansökta bidrag
Mål 5/åtagande A-B	Genomsnittlig sysselsättningsgrad bland vårdnära personal NMI för VoO Andel långtidssjukfrånvaro Andel korttidssjukfrånvaro Andel tid som utförs av timanställd personal
Mål 5/uppdrag 5	Uppföljning av att utreda införandet av serviceassistent.
Mål 5/uppdrag 6	Uppföljning av framtaget dokument som formulerar förvaltningens insatser ur ett integrationsperspektiv Antal elever med språkstöd som utfört APL i VÄN:s verksamhet
Mål 6/uppdrag 7	Uppföljning av att utreda underlag för beslut; LOV-isering av daglig verksamhet inom Funktionsstödsverksamheten
Mål 6/uppdrag 8	Antal dialogmöten inom verksamheten för stärkt och utvecklad demokrati påbörjade och genomförda
Mål 7/åtagande A-B	Antal fallolyckor Nöjdhet med <i>aktiviteter</i> utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning Nöjdhet med <i>möjlighet att komma utomhus</i> utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning Nöjdhet med <i>måltidssituationen</i> utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning <i>Sammantagen nöjdhet</i> utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning Uppföljning av att utreda vidareutvecklingen av arbetet kring närvårdssamverkan SAMLA, och det fortsatta arbetet med att anpassa verksamheten till lagstiftningen; <i>Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård</i>
Mål 7/uppdrag 9	Uppföljning av samverkan mellan parter för att vidta åtgärder för ett nytt äldreboende i Stadsskogen med utvecklad välfärdsteknik och i privat regi.
Mål 7/uppdrag 10	Uppföljning av det strategiska arbetet för att möta framtidens krav på verksamheten
Mål 7/uppdrag 11	Uppföljning av utredning och fortsatt arbete utifrån beslut enligt motion om att motverka ofrivillig ensamhet genom att erbjuda lunch på äldreboenden, §98 2018.295 VÄN
Mål 12/åtagande A	Uppföljning av kostavtalet tillsammans med kostenheten Nöjdhet med <i>måltidssituationen</i> utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning
Mål 4, 5, 6, 7 & 12/uppdrag 12	Se samtliga ovan nämnda nyckeltal

Intern kontroll

Internkontrollplanen sammanfattar de riskområden som uppmärksammas inför verksamhetsår 2019. Månadsstatistik till nämnd som baseras på internkontrollplanen skickas månadsvis till nämnd. Ett urval av statistiken presenteras i nedan tabell.

	Helår 2017	Helår 2018	Jan-april 2019
Hemtjänsttimmar/månad kommun	26 000	27 400	26 900
Hemtjänsttimmar/månad privat	6 000	7 600	8 300
Hemtjänsttimmar/månad totalt	32 000	35 000	35 200
Aktiva platser på särskilt boende för äldre	385	393	393
Aktiva platser på korttid/växelvård för äldre	36	36	36
Beläggning särskilt boende	96,0%	95,8%	94,5%
Personer i kö till särskilt boende för äldre	40	32	15
Ej erbjudits plats inom tre månader	4	1	0
Personer i kö till boende enligt LSS	-	16,3	13
- Varav väntat > 6 månader	-	4,7	10
- Varav väntat >12 månader	-	0,3	3

- Boendeplatser för äldre och inom LSS

Åtta nya gruppboendeplatser för äldre och sex nya gruppboendeplatser LSS uppstartades andra halvåret 2018 och planering för ytterligare utbyggnad pågår. Under 2019 beräknas byggstart ske för utbyggnad av 28 gruppboendeplatser för äldre på Bjärkegården samt pågår planering för att inom befintlig fastighet inrymma ett gruppboende LSS och planering för nybyggnation av ytterligare ett gruppboende LSS.

- Hemtjänstutveckling

Antalet hemtjänsttimmar har ökat med 0,3 procent under jan-april 2019 jämfört med 2018. Jämfört med sept - dec 2018 har hemtjänsttimmarna minskat med 3,3 procent, vilket framförallt beror på nämndens handlingplan som innefattar att minska antalet brukare med mer än 150 timmars hemtjänst per månad (se uppföljning av handlingsplan sidan 23).

- Heltidsresan

Under våren har projektgrupp lokalt på förvaltningen påbörjat arbete med att ta fram underlag och information för fortsatt arbete med den framtagna handlingsplanen. Fokus läggs under 2019 på information och delaktighet. Projektgruppens underlag samordnas med arbetsgrupp centralt på personalavdelningen. Implementeringen av stödsystemet Time Care fortgår och tester i valda enheter med modulen *Avancerad bokning* pågår under våren. Detta för att hitta samverkansmöjligheter, optimal personalplanering och minska de ekonomiska riskerna som ett förändrat arbetssätt innebär.

- Utveckling inom personlig assistans

Intäkten till Alingsås kommun för personlig assistans har de senaste åren minskat utifrån restriktivare bedömningar av försäkringskassan. 2018 var minskningen för Alingsås kommun 10,5 mnkr. Under 2019 ökas anslaget för statlig assistansersättning. Ökningen avser att insatserna andning och sondmatning åter ska bedömas som grundläggande behov för personlig assistans. Förslag planeras träda ikraft från 1/7 2019. Förvaltningen har förarbetat ärenden för återsökning av assistans och kommer därtill under 2019 fokusera på att ansöka om förhöjd timpeng från försäkringskassan.

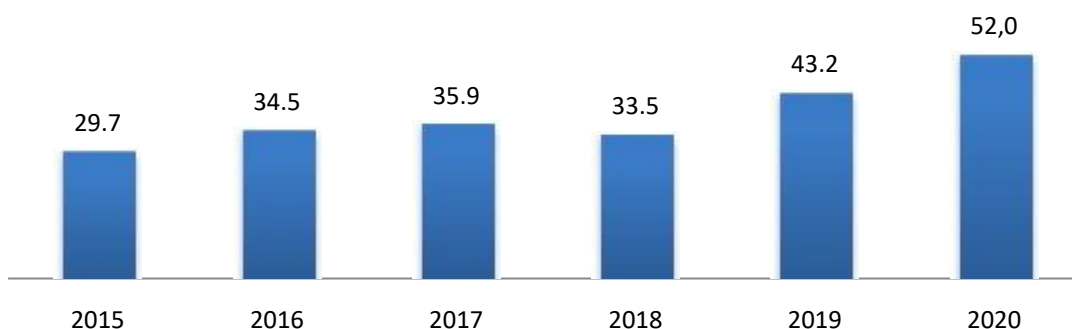
- Valfärdsteknologi

Nämnden arbetar för att öka välfärdsteknologin i verksamheten, ett flertal projekt pågår inom välfärdsteknologiområdet, bland annat pågår projekt med digital fjärrtillsyn (tillsyn genom kamera), i maj anpassas trygghetskameror till välfärdsteknikplattform och därpå kan kameror distribueras till verksamheten. Enligt planering kommer cirka 40 kameror ersätta närmare 80 tillsynsbesök per dygn under 2019. Vidare pågår bl.a. arbete inom AllAgeHub kring inköp mot hemtjänsten, ökad mobilitet inom hemtjänst och hälso- och sjukvård m.m.

- Samverkan

Inför utjämningsår 2019 och 2020 har vård och omsorgsförvaltning och socialförvaltning tillsammans säkerställt att alla personer med LSS-insats och alla kostnader kopplade till dessa LSS-insatser är korrekt registrerade. Därtill har vård och omsorgsförvaltningen verkställt nytt gruppboende tidsmässigt så att intäkt optimeras. Arbetet har varit mycket framgångsrikt och medför att LSS-utjämningsintäkterna till Alingsås kommun ökat med preliminärt 18,5 mnkr till 52 mnkr under de senaste två åren. Sveriges kommuner och landstings prognos för 2020 är dock preliminär och kan förändras något under året.

Utvärderingsbidrag LSS till Alingsås kommun

Omedelbar åtgärd

Nämnden uppnår inte lagkravet att personer med beslut om boende enligt LSS ska erbjudas en plats inom 12 månader. När personer inte erbjuds ett boende inom 12 månader finns risk att viteskostnad uppstår som motsvarar den kostnad platserna kostar vid verkställande av beslut. Viteskostnad inkluderas heller inte i utjämningsystemet av LSS-kostnader vilket resulterar i att en merkostnad för kommunen uppkommer när platser inte verkställs. Planering pågår för att inom en befintlig fastighet inrymma ett gruppboende LSS och påbörja nybyggnation av ytterligare ett gruppboende LSS.

Vidare prognostiseras personer med behov av korttidstillsyn LSS att nästan fördubblas till totalt 18-20 personer från hösten 2019, förvaltningen titta på olika alternativ för att lösa lokalfrågan bl.a. att inrymma verksamheten inom en befintlig skolbyggnad och samverka bemanningen med skolan.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Verksamhetens intäkter	193 710	64 080	193 710	0	65 565	-1 484
Personalkostnader	-604 018	-212 857	-617 018	-13 000	-201 859	-10 997
Lokalhyror	-80 107	-26 226	-80 107	0	-25 617	-609
Köp av tjänster	-159 730	-53 681	-161 730	-2 000	-45 196	-8 486
Övriga kostnader	-79 987	-22 927	-79 987	0	-23 302	375
Verksamhetens kostnader	-923 842	-315 691	-938 842	-15 000	-295 974	-19 717
Verksamhetens nettokostnader	-730 132	-251 611	-745 132	-15 000	-230 410	-21 201
Kommunbidrag	730 132	243 377	730 132	0	230 031	13 346
Årets resultat	0	-8 234	-15 000	-15 000	-379	-7 855

* I resultaträkning är budgetjustering 2019 från Socialnämnd till Vård- och omsorgsnämnd om netto 7,8 mnkr inkluderad varav intäkter ökats med 2,8 mnkr och köp av tjänst ökats med 10,6 mnkr.

Äldreomsorgens resultat för perioden jan-april 2019 är ett underskott om 8,2 mnkr och prognosen för helåret 2019 är ett underskott om 15,0 mnkr.

Inför verksamhetsår 2019 upphörde statliga bidrag till äldreomsorgen, intäkter för personlig assistans minskade och en stor ökning av hemtjänststimmar under slutet av 2018 medförde att nämnden beslutade om en handlingsplan om 25 mnkr i februari 2019. I prognos för 2019 är inkluderat att handlingsplanens effekt 2019 uppgår till 10 mnkr och minskar det prognostiserade underskottet från 25 mnkr till 15 mnkr.

Det ekonomiska resultatet per vårbokslutet om -8,2 mnkr indikerar ett sämre resultat än helårsprognosen. Detta beror framförallt på att nämndens handlingsplan för ekonomin inte gett full effekt under perioden jan-april och att underskottet under början av 2019 förväntas vara större än underskottet för resterande del av året. Handlingsplanen har börjat ge effekt genom att personalkostnadsökningen minskat successivt under årets första fyra månader (se uppföljning handlingsplan sid 22).

Följande poster visar avvikelse från budget och större kostnadsförändringar

- Intäkter prognostiserar en nollavvikelse från budget. Minskningen av intäkter mellan 2018 och 2019 beror framförallt på att den statliga äldresatsningen upphört vilket minskat intäkterna med 2,8 mnkr under januari-april 2019.

- Personalkostnader redovisar ett underskott mot budget om 13 mnkr och en kostnadsökning utöver löneökningar om cirka 6,0 mnkr. Nämndens beslutade handlingsplan avser medföra personalbesparingar om cirka 19 mnkr på helårseffekt varav 6,0 mnkr är inkluderat i prognos vid vårbokslut.

	Jan-april 2018	Jan-april 2019	Förändring
Totala personalkostnader	201 859 000	212 857 000	5,4 %
Totalt arbetade timmar	643 904	659 769	2,5 %
Personalkostnad per arbetad timma	313	323	2,9 %

Arbetade timmar har under 2019 ökat med 2,5 procent och kostnaden per arbetad timma har ökat med 2,9 procent. Sammantaget har därmed personalkostnaderna ökat med 5,4 procent 2019. Utifrån handlingsplan har ökningen successivt minskat under perioden jan-april 2019 (se uppföljning handlingplan sid 22).

- Kostnadsökningen för köp av tjänst uppgår till cirka 5,0 mnkr justerat för prisökningar. Ökningen beror framförallt på att Socialnämnden fakturerar Vård- och omsorgsnämnden för LSS-insatser som utförs av Socialnämnden om 3,6 mnkr, därtill har Ginstgården äldreboende utökats med åtta gruppboendeplatser.

Intäkts- och kostnadsförändringar mellan 2018 och 2019

Nettokostnadsökningen enligt prognos uppgår till 3,6 procent (exklusive gränsdragningar som skett mot Socialnämnd mellan 2018 och 2019).

Nettokostnadsökningen visar hur mycket kostnader och intäkter sammantaget förändrats mellan 2018 och 2019. Justerat för att den statliga äldresatsningen upphört 2019 är ökningen 2,4 procent vilket indikerar att basverksamhetens kostnader och intäkter förväntas öka cirka 2,0 procent mindre än pris-/löne- och volymförändringar, vilket påvisar att nämndens ekonomiska effektivitet ökar under 2019. Beräkningen grundar sig på antagandet att pris- och löneökningstakten är 2,5 procent och volymökningar är cirka 2,0 procent utifrån ökningen av invånare över 80 år och planerade utökningar inom LSS.

Ekonomisk osäkerhet 2019

Under 2019 finns framförallt två osäkerheter som kan medföra ekonomiska bakslag. Dels finns en betydande risk att nämnden får viteskostnader för personer som inte erbjudits gruppboende enligt LSS inom 12 månader från beslut och dels finns en risk att kön till särskilt boende för äldre ökar vilket försvårar arbetet att erbjuda och ge förtur till särskilt boende för personer med stora hemtjänstinsatser.

Uppföljning av handlingsplan för budgetbalans 2019

Utifrån att intäkter för personlig assistans minskat, att antalet hemtjänsttimmar ökat och att den statliga äldresatsningen upphört 2018 påbörjade nämnden verksamhetsår 2019 med ett stort underskott. Nämnden beslutade utifrån den ekonomiska situationen i februari 2019 om en handlingsplan som omfattar åtgärder om 25 mnkr på helårseffekt.

Handlingsplanen omfattar:

- Personalbesparingar 7 mnkr
- Minska antalet hemtjänsttimmar 13 mnkr
- Stopp för externa konferenser & restriktivitet med utbildning/inköp 1 mnkr
- Ökade intäkter från statliga bidrag 4 mnkr

Uppföljning av personalbesparingar 2019:

Samtliga budgetansvariga med personalbudget har under 2019 inlämnat en handlingsplan med tillhörande risk- och konsekvensbeskrivning för att minska personalkostnaderna, därtill pågår arbetet med att minska antalet hemtjänsttimmar vilket syftar till att medföra lägre personalkostnader. Under januari – april är effekten begränsad utifrån att handlingsplan beslutades först under februari månad.

Personalkostnad per månad	Januari	Februari	Mars	April
Personalkostnader 2018	37 490 000	49 713 000	50 128 000	52 290 000
Personalkostnader 2019	40 974 000	52 970 000	52 292 000	53 807 000
Personalkostnadsökning 2019	9,3%	6,6%	4,3%	2,8%

Uppföljning av personalkostnader (exklusive uppbokningar) indikerar en relativt hög kostnadsökning under jan-april vilket medfört ett underskott. Att ökningstakten successivt minskat beror på att verksamheten arbetat med att genomföra personalbesparingar samt att minskning av hemtjänsttimmar enligt handlingsplan börjat ge viss effekt.

Uppföljning av minskade hemtjänsttimmar 2019:

	<i>Sept-dec 2018</i>	jan-19	feb-19	mar-19	apr-19
Antal personer med hemtjänst SoL	742	742	760	736	742
Antal personer med >150 timmar/mån	33	30	28	26	26
Hemtjänsttimmar per månad	36 300	36 700	34 400	34 100	35 600
Budget hemtjänsttimmar per månad		32 800	32 800	32 800	32 800

Under 2019 har antalet hemtjänsttimmar och antalet personer med mer än 150 timmars hemtjänst per månad minskat. För att uppnå budgetbalans 2019 behöver antalet hemtjänsttimmar minska till 32 800 timmar per månad och utförarna av hemtjänst behöver minska bemanningen i hemtjänsten med motsvarande 25 heltidstjänster.

Strävan för att uppnå kraven som budgeten ställer fortgår genom att:

- Handläggningen strävar efter att följa tidsschabloner vilket ger maximalt 134 biståndsbeslutade timmar hemtjänst per månad exkl. dubbelbemanning.
- Erbjuder inflyttning till särskilt boende genom att motivera och ge förtur till personer med omfattande hemtjänstinsatser.
- Påskynda inflyttning till särskilt boende genom att korta tiden till 10 dygn från att en boendeplats blir ledig tills utflyttning skall ske.
- Inrätta trygghetskameror för att minska antalet fysiska nattilsyner. Under maj integreras nya trygghetskameror i välfärdsteknologiplattform, därpå kan utökning av trygghetskameror distribueras till verksamheten. Målsättningen är att cirka 40 kameror ska kunna ersätta upp emot 80 tillsyner per natt för verksamheten.

Uppföljning av externa konferenser & restriktivitet med utbildning/inköp

	<i>Medel per månad 2018</i>	jan-19	feb-19	mar-19	apr-19
Kurser och konferenser	97 400	10 300	23 900	16 300	32 400

Stopp för externa konferenser och restriktivitet med utbildningar och inköp förväntas medföra en besparing om cirka 1,0 mnkr 2019, dels genom lägre kostnad för kurser och konferenser och dels utifrån minskat vikariebehov. Nämndens kostnader för kurser och konferenser har i jämförelse minskat från 464 tkr jan-apr 2018 till 83 tkr för samma period 2019 utifrån handlingsplanens avsikter. Per tillsvidareanställd uppgår kostnaden för kurser och konferenser under jan-apr 2019 till cirka 65 kronor per anställd.

Uppföljning av ökade intäkter från statliga bidrag

	<i>Medel per månad 2018</i>	jan-19	feb-19	mar-19	apr-19
Intäkter för personlig assistans	7 665 000	7 811 000	7 819 000	7 983 000	7 797 900
Personer med förhöjd timersättning assistans	4	4	4	4	4

Nämnden avser att öka intäktsfinansieringen av personlig assistans utifrån att andning och sondmatning åter ska utgöra grundläggande behov som kan ge rätt till assistansersättning från försäkringskassan. Lagen förväntas träda i kraft från halvårsskiftet 2019. Under våren förarbetas assistansärenden som kan vara aktuella för statlig assistansersättning. I nuläget är två ärenden med möjliga intäkter om 4,5 mnkr på helårseffekt förarbetade för återsökning. Vidare arbetar nämnden för att öka antalet personer med personlig assistans som erhåller förhöjd timersättning om maximalt 36: - per timma från försäkringskassan.

Investeringar

Tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Reinvestering						
Inventarier	1 600	180	1 600	0	90	90
IT-utrustning	300	15	300	0	0	15
Vårdarhjälpmedel	250	94	250	0	50	44
Sängar	250	23	250	0	104	-81
Anpassningsinvestering						
Inventarier	400	60	400	0	22	38
IT-utrustning	300	0	300	0	0	0
Vårdarhjälpmedel	100	38	100	0	8	30
Sängar	100	0	100	0	26	-26
Totalt utgifter	3 300	409	3 300	0	300	110

Vård- och omsorgsnämndens investeringsbudget prognostiserar en nollavvikelse mot budget för helåret 2019.

Investeringskostnaden uppgår per april till 0,4 mnkr. Under 2019 prognostiserar nämnden att kostnaderna för investeringar ökar under återstoden av året.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Personalsammansättning	Antal årsarbetare 2018	Antal årsarbetare 2019
Totalt	1 162,3	1 154,5
Handläggare- och administratörer	34,8	33,6
Ledningsarbete	44,0	42,0
Socialsekreterare	21,9	21,4
Övrigt socialt och kurativt (bl.a. stödpedagog/behandlingsassistent)	28,8	29,7
Servicetekniker och fixartjänst	4,0	5,0
Personliga assistenter	226,3	225,5
Rehabilitering och förebyggande arbete	32,6	31,4
Sjuksköterska	75,9	70,8
Undersköterska	432,9	449,3
Vårdbiträde/Stödassistent	261,1	245,8

Utifrån viss osäkerhet då antalet årsarbetare skiljer sig åt utifrån AID-kod eller utifrån befattning är det svårt att dra slutsatser av förändringen 2019. I nuläget är 81 % av anställd vårdnära personal inom äldreomsorgen utbildade undersköterskor.

Nämnden har fortsatt svårt att rekrytera personal med tillräcklig kompetens inom de flesta yrkeskategorier men framförallt inom yrkesgrupperna arbetsterapeuter, fysioterapeuter, sjuksköterskor och undersköterskor. Insatser som riktad annonsering via sociala medier har använts för nämnda yrkesgrupper. Insatser har framförallt riktats mot förvaltningens bristyrken. Även arbetet med *Heltidsresan* är en del av det strategiska kompetensförsörjningsarbetet för att behålla befintlig personal. Vidare arbetar nämnden för en samverkan mellan förvaltning och skolor i form av (arbetsplatsförlagt lärande) i syfte att skapa förutsättningar att fånga upp framtida personal. Ett tätare samarbete med bemanningsenheten pågår för att stärka upp med bl.a. sommarvikarier.

Andel timavlönade

	Arbetad tid Jan-April 2018	Arbetad tid Jan-April 2019
Arbetad tid	643 904	659 769
Andel av arbetad tid som timlön	17,4 %	15,9 %
Andel av arbetad tid som fyllnad	1,6 %	1,2 %
Andel av arbetad tid som övertid	1,4 %	1,3 %

Minskningen av timanställda har framförallt skett inom äldreboenden som arbetat framgångsrikt för att minska timanställningar.

Andel delade turer

På avdelningen särskilt boende har större delen av verksamheten delade turer. Det finns två arbetslag, varav ett på Brunnsgården och ett på Tuvegården, som inte har delade turer. I snitt har varje anställd 1-2 delade turer under en schemaperiod på 6 veckor. På avdelningen kvarboende har majoriteten av enheterna delade turer. Varje anställd har i snitt 1-2 delade turer under en schemaperiod på 6 veckor. Någon enhet har inget krav på delade turer men där personalen själva har möjlighet att välja det. Flertalet enhetschefer arbetar aktivt med att minska delade turer i förvaltningen. När det gäller avdelningen för funktionsstöd finns det endast ett fåtal delade turer på Videgården, vissa medarbetare har enligt eget önskemål lagt in om delade turer.

I dagsläget ser nämnden inga större förändringar gällande delade turer men dialoger förs i verksamheterna att minska dessa. Utvecklingen av schemalägningsverktyg kommer att vara till god hjälp i arbetet samt att ett aktivt arbete förs gällande schema och bemanningsprocess i förvaltningen. En risk med att ta bort delade turer helt är tätare helgbemanning samt risk för ökade kostnader.

Arbetsmiljö

Vård- och omsorgsnämnden har som mål att minska sjukskrivningstalen och har under våren fortsatt implementeringen av den nya rutinen för rapportering av tillbud och arbetsskador. Syftet med rutinen är att aktivt arbeta med de arbetsmiljörisker som finns i verksamheterna för att minska riskerna för skador. En annan del är att förvaltningen också fortsätter arbeta efter kommunens rehabiliteringsprocess och att HR stöttar cheferna bl.a. genom regelbundna rehabiliteringsavstämningar.

Arbetsskador och tillbud

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	jan-april 2018	jan-april 2019	Differens 2018-2019
Tillbud	144	137	- 7
Arbetsskador	66	49	- 17

Antalet inrapporterade arbetsskador är 49 stycken under perioden. Det innebär ett minskat antal arbetsskador jämfört med samma period förra året. Antalet tillbud var 137 stycken och är en minskning jämfört med samma period 2018.

Nämnden har fortfarande relativt få rapporterade tillbud och arbetsskador i förhållande till storleken på verksamheten. Nya rutiner för tillbud och arbetsskaderapportering är implementerat vilket framåt kan leda till en större anmälningfrekvens.

Sjukfrånvaro¹

Tabell, sjukfrånvaro i %

	jan-april 2018	jan-april 2019	Differens 2018-2019
1-14 dagar	3,95	3,49	- 0,46
1-59 dagar	5,23	4,98	- 0,25
> 60 dagar	4,42	3,30	- 1,12
< 29 år	6,28	5,00	- 1,28
30-39 år	6,70	6,80	+ 0,10
40-49 år	10,01	6,87	- 3,14
50-55 år	13,78	13,34	- 0,44
> 56 år	10,13	9,00	- 1,13
Kvinnor	10,23	8,68	- 1,55
Män	5,23	5,41	+ 0,18
Totalt	9,52	8,19	- 1,33

Viss eftersläpning i registrering av sjukfrånvaro medför att siffror för 2019 kommer öka något efter lönekörning i maj.

Den största minskningen av sjukfrånvaro har skett i ålderskategorin 40-49 år (-3,1 %). Högst sjukfrånvaro har medarbetare mellan 50-55 år men har under 2019 minskat med 0,4 %.

Alla verksamheter har målvärden för total sjukfrånvaro som varierar mellan 7,7 – 9,8 procent beroende på verksamhet och förutsättningar, målvärdet för korttidssjukfrånvaro dag 1-14 varierar mellan 2,0 – 3,9 procent beroende på verksamhet och förutsättningar.

Åtgärderna för att förebygga och åtgärda ohälsa och olycksfall sker genom att förvaltningen fortlöpande aktivt arbetar kring målet att sänka sjukskrivningarna. Chefer arbetar tillsammans med HR-konsulter och går regelbundet igenom aktuella rehabiliteringsärenden.

¹ Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Sammanfattande analys vårbokslut

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet präglas 2019 av flera stora utmaningar inom såväl personal som volym och ekonomi. Det är fortsatt svårt att rekrytera personal och kompetensförsörjningen är en av nämndens största utmaningar de kommande åren. Inom de vårdnära yrkesgrupperna förväntas cirka 140 personal behöva ersättas bara utifrån pensionsavgångar enligt nedan tabell.

	Undersköterska	Vårdbiträde	Stödassistent	Pers assistent
Anställda 60 - 64 år	74	16	23	28

Ytterligare en utmaning är att balansera de ökade behoven inom nämnden med de ekonomiska resurserna. Nämnden arbetar 2019 med en handlingsplan för att minska kostnaderna med 25 mnkr samtidigt som fler blir äldre och nya boendeplatser behöver tillskapas. Ett viktigt led för att uppnå en god ekonomi och en god samhällsservice är att rätt antal boendeplatser finns tillgängliga, vilket är en prioriterad fråga för nämnden.

En mycket positiv ekonomisk effekt har uppnåtts inom utjämningsystemet av LSS-kostnader där arbetet att säkerställa insatser, kostnader och uppstart av nya verksamheter så att de inkluderas i utjämnningen medfört att bidraget till Alingsås kommun preliminärt ökat med 18,5 mnkr under en tvåårsperiod.

Nämnden fortsätter sin strävan mot en god kvalitet. Under de senaste åren har kvalitén i verksamheten förbättrats och 2018 svarar 90 procent av målgruppen äldre på särskilt boende samt mottagarna av hemtjänst att de är ganska eller mycket nöjda sammantaget med sitt boende och sin hemtjänst vilket är högst bland kommunerna inom Göteborgs-regionen. Även brukarundersökningen för funktionsstöd visar hög grad av nöjdhet.

En stor utmaning och samtidigt en stor möjlighet är att heltid behöver bli norm i verksamheten och fler behöver arbeta mer för att klara åtaganden utifrån den demografiska utvecklingen. Idag finns i förvaltningen en outnyttjad resurs motsvarande cirka 130 årsarbetare i deltidsarbetande vårdnära personal.

Verksamhetens kvalitet ligger i personal med god kompetens och tillgången på sådan är ingen självklarhet längre. Att ta vara på digitaliseringens möjligheter är därför nödvändigt samt se över vilka kompetenser som gör vad i verksamheten. För att tillfredsställa behovet av kompetent och utbildad personal i verksamheten samt erbjuda en attraktiv arbetsplats med en god arbetsmiljö krävs ett aktivt arbete från såväl nämnd som kommunledning.

Inlämning

Förvaltningens förslag mailas senast måndagen den **6 maj kl 24** till konrad.fredh@alingsas.se, lisa.forsaeus@alingsas.se, jenny.rydqvist@alingsas.se